

Szkoła Podstawowa im. Lotników Polskich
w Płocicznie - Tartak

Program pracy z uczniem
o specyficznych potrzebach
w klasach 0 - III

W celu doskonalenia własnej pracy i podniesienia jakości pracy szkoły oraz w trosce o uczniów z trudnościami w nauce, zespół nauczycieli zdecydował się na napisanie własnego programu.

Opracowany program określa rodzaje ćwiczeń, które Uczeń wykonuje systematycznie pod kierunkiem nauczyciela i pozwoli mu nadrobić braki w nauce.

Nauczycielki utrzymują ścisłą współpracę z rodzicami, którym udzielają wskazówek i dostarczają materiały ćwiczeniowe potrzebne do pracy w domu.

Nauka prowadzona jest w sposób efektywny i powoduje, że dziecko dzięki wytrwałej pracy nadrabia zaległości programowe.

Założenia

Praca dydaktyczno – wychowawcza w klasach I - III, prowadzona w okresie szczególnej plastyczności psychiki dziecka i jego podatności na oddziaływania pedagogiczne jest wielostronną działalnością, w której procesy nauczania-uczenia się powinny kształtować wszechstronny i harmonijny rozwój osobowości ucznia. Szkoła ma obowiązek zatroszczyć się zarówno pracą z uczniem zdolnym, jak też pracą z uczniem słabym.

Wśród szerokiej populacji szkolnej spotykamy często uczniów, którzy od początku nauki napotykać różnorakie problemy przystosowawcze do środowiska szkolnego i wymagań programowych. Są to dzieci, u których badania wykazują na istnienie dysharmonii rozwojowych i zaburzeń, przy prawidłowo rozwiniętych funkcjach intelektualnych.

W pracy dydaktyczno – wychowawczej zawsze szczególną opieką otaczamy uczniów, którzy przejawiają dysharmonie rozwojowe i są one przyczyną kłopotów w nauce.

Z myślą o tych uczniach, po latach doświadczeń (prób i błędów) zespół nauczycieli opracował własny PROGRAM PRACY, który realizujemy w codziennej pracy

Cele

Głównymi celami działań terapeutycznych nauczania i wychowania dzieci z trudnościami szkolnymi w nauce jest :

- Rozbudzanie zainteresowań i wyrabianie właściwej motywacji do nauki,
- Zapobieganie powstawaniu wtórnych zaburzeń emocjonalnych i w zachowaniu,

- Ułatwienie dziecku opanowania umiejętności czytania i pisania poprzez ćwiczenia koncentracji uwagi, rozwijanie spostrzegawczości, usprawnianie koordynacji wzrokowo-ruchowej i manualnej,
- Rozwijanie percepcji słuchowej,
- Odnoszenie graficznego poziomu pisania i czytania,
- Kształtowanie umiejętności porównywania, segregowania i samokontroli.

Nabyte umiejętności

Uczeń:

- Usprawnia funkcje słuchowe,
- Potrafi wytworzyć związki wzrokowo-słuchowe i słuchowo-wzrokowe,
- Ćwiczy funkcje wzrokowe,
- Ćwiczy sprawność manualną,
- Ćwiczy koncentrację uwagi,
- Podnosi graficzny poziom pisma,
- Kształtuje umiejętności porównywania, segregowania.

Nauczyciel:

- Prowadzi ćwiczenia usprawniające zaburzone funkcje u uczniów,
- Ułatwia dziecku opanowanie umiejętności czytania i pisania,
- Wdraża dziecko do samokontroli,
- Zapobiega wtórnych zaburzeń.

Rodzice:

- Otrzymują ściśle wskazówki do pracy z dzieckiem w domu,
- Utrzymują stały kontakt z nauczycielem.

Szkola:

- Wdraża program własny,
- Troszczy się o ucznia z trudnościami w nauce.

Klasa 0

Praca na materiale bezsłownym

Ćwiczenia usprawniające analizę i syntezę wzrokową

Na materiale geometrycznym:

- Różnicowanie figur geometrycznych pod względem wielkości, kształtu, koloru, kierunku położenia, ilości boków, grubości,
- Obrysowywanie i scalanie figur,
- Dzielenie większej figury na kwadraty i ponowne jej scalanie.

Na materiale ilustrowanym:

- Układanie całości obrazka,
- Różnicowanie obrazków.

Ćwiczenia usprawniające pamięć wzrokową

- Układanie z pamięci wyrazów,
- Rysowanie demonstrowanych przedmiotów,
- Analiza ilustracji,
- Spostrzeganie zmian w układzie przedmiotów,
- Klasyfikowanie według rodzaju, kształtu, ilości.

Ćwiczenia usprawniające koordynację wzrokowo-ruchową

- Naśladowanie ruchów na podstawie rysunków,
- Nawlekanie, np. koralików na nitkę,
- Wykonywanie ruchów na podstawie rysunków.

Praca na materiale bezliterowym

Ćwiczenia funkcji słuchowych

- Poprawne różnicowanie dźwięków z otoczenia,
- Odtwarzanie struktur dźwiękowych na podstawie układów przestrzennych,
- Tworzenie układów na podstawie dźwięków.

Ćwiczenia w utrwalaniu głosek

- Różnicowanie głosek w nagłosie, wygłosie, śródgłosie,
- Wysłuchiwanie głosek na początku, w środku i na końcu wyrazu,
- Oznaczanie określonej głoski, ustalanie kolejności ilości głosek.

Ćwiczenia funkcji słuchowych

- Wyszukiwanie obrazków na daną głoskę,
- Lokalizacja głoski w wyrazie, wyrazu w zdaniu, analiza słów, układanie wyrazów z alfabetu ruchomego, sylab, rozsypanek wyrazowych i zdaniowych,
- Analiza zdania na sylaby, wyrazy, litery.

Ćwiczenia funkcji wzrokowych

- Wyszukiwanie identycznych liter i sylab,
- Segregowanie, wypisywanie i uzupełnianie liter w wyrazie,
- Odtwarzanie z pamięci uprzednio widzianych wzorów i liter,
- Ćwiczenia orientacji przestrzennej.

Ćwiczenia sprawności manualnej

- Pisanie po "ślądzie",
- Wykonywanie kształtu liter i cyfr z wykorzystaniem metody "DOBREGO STARTU",
- Drukowanie liter za pomocą stempli,
- Lepienie z plasteliny, modeliny, gliny,
- Obrysowywanie konturów, malowanie.

Ćwiczenia zmierzające do wytworzenia związków wzrokowo - słuchowych i słuchowo-wzrokowych na materiale sylabowym

- Zestawienie sylab za pomocą zegara sylabowego,
- Loteryjki obrazkowo- sylabowe.

Ćwiczenia w mówieniu

- Przygotowanie uczniów do komunikatywnego i poprawnego mówienia poprzez słuchanie wypowiedzi,
- Prowadzenie rozmów na podstawie bliskich dzieciom wydarzeń z życia, lektury, ilustracji,
- Ćwiczenia formy wypowiedzi ustnej na podstawie historyjek obrazkowych,

- Bogacenie słownika czynnego w oparciu o wycieczkę, obserwację środowiska.

Spodziewane efekty podjętych działań

Uczeń:

- Usprawni analizę i syntezę wzrokową,
- Ćwiczy funkcję słuchową,
- Utrwala głoski,
- Ćwiczy syntezę słuchową wyrazów i zdań,
- Usprawni naukę czytania i pisania,
- Ćwiczy funkcję słuchową i wzrokową,
- Usprawni sprawność manualną,
- Wytwarza związki wzrokowo- słuchowe i słuchowo wzrokowe.

Nauczyciel:

- Usprawnia zaburzone funkcje,
- Zachęca do samodzielnej pracy,
- Stosuje nowoczesne metody pracy,
- Stwarza dobry klimat zajęć,
- Pobudza do działania.

Rodzice:

- Dobra współpraca z nauczycielem ,
- Praca z dzieckiem w domu na przygotowanych ćwiczeniach przez nauczyciela,
- Pozytywne efekty pracy.

Szkoła:

- Mniejsza liczba uczniów z trudnościami w nauce,
- Promowanie uczniów do następnej klasy.

Klasa I

Praca na materiale bezsłownym

Ćwiczenia usprawniające analizę i syntezę wzrokową

Na materiale geometrycznym:

- Różnicowanie figur geometrycznych pod względem wielkości, kształtu, koloru, kierunku położenia, ilości boków, grubości,
- Tworzenie różnych układów figur geometrycznych,
- Obrysowywanie i scalanie figur,
- Dzielenie większej figury na kwadraty i ponowne jej scalanie,
- Różnicowanie figur literopodobnych.

Na materiale ilustrowanym:

- Układanie całości obrazka,
- Różnicowanie obrazków.

Ćwiczenia usprawniające pamięć wzrokową

- Układanie z pamięci wyrazów,
- Rysowanie demonstrowanych przedmiotów,
- Analiza ilustracji,
- Spostrzeganie zmian w układzie przedmiotów,
- Klasyfikowanie według rodzaju, kształtu, ilości.

Ćwiczenia usprawniające koordynację wzrokowo-ruchową

- Naśladowanie ruchów na podstawie rysunków,
- Nawlekanie, np. koralików na nitkę,
- Wykonywanie ruchów na podstawie rysunków.

Praca na materiale bezliterowym

Ćwiczenia wzrokowe utrwalające strukturę graficzną liter

- Obrysowywanie liter,
- Wyszukiwanie podobieństw i różnic między znakami graficznymi,
- Wyszukiwanie odmiennej litery,
- Rozpoznawanie i różnicowanie liter o podobnym kształcie,
- Utrwalenie kolejnych liter w sylabach, wyrazach, zdaniu, tekście,
- Określenie pozycji litery w wyrazie, uzupełnienie luk.

Utrwalenie wzrokowego obrazu sylaby

- Wyszukiwanie sylab, tworzenie sylab otwartych, różnicowanie sylab,
- Tworzenie wyrazów jednosylabowych, dwusylabowych,
- Przekształcanie sylab, wyrazów.

Ćwiczenia funkcji słuchowych

- Poprawne różnicowanie dźwięków z otoczenia,
- Odtwarzanie struktur dźwiękowych na podstawie układów przestrzennych,
- Tworzenie układów na podstawie dźwięków.

Ćwiczenia w utrwalaniu głosek

- Różnicowanie głosek w nagłosie, wygłosie, śródgłosie,
- Wysłuchiwanie głosek na początku, w środku i na końcu wyrazu,
- Oznaczanie określonej głoski, ustalanie kolejności ilości głosek.

Ćwiczenia w syntezie słuchowej wyrazów i zdań

- Scalanie wyrazu głoskowanego rytmicznie,
- Tworzenie wyrazów przez odpowiednie sylaby.

Ćwiczenia usprawniające naukę czytania i pisania

- Analiza i synteza wzrokowo- ruchowa wyrazów,
- Czytanie wyrazów różnymi sposobami,
- Doskonalenie koncentracji uwagi,
- Rozwijanie spostrzegawczości,
- Usprawnianie koordynacji wzrokowo- ruchowej i sprawności manualnej,

- Rozwijanie percepcji słuchowej,
- Podnoszenie graficznego poziomu pisma
- Kształtowanie umiejętności porównywania, klasyfikowania i samokontroli,
- Dobieranie sylab do wyrazów- wykorzystanie domina,
- Przekształcanie i układanie wyrazów,
- Stosowanie krzyżówek sylabowych, loteryjek,
- Głośne i ciche czytanie krótkich tekstów poetyckich,
- Swobodne wypowiedzianie się na temat treści poznanych utworów.

Ćwiczenia funkcji słuchowych

- Wyszukiwanie obrazków na daną głoskę,
- Lokalizacja głoski w wyrazie, wyrazu w zdaniu, analiza słów, układanie wyrazów z alfabetu ruchomego, sylab, rozsypanek wyrazowych i zdaniowych,
- Analiza zdania na sylaby, wyrazy, litery.

Ćwiczenia funkcji wzrokowych

- Wyszukiwanie identycznych liter i sylab,
- Segregowanie, wypisywanie i uzupełnianie liter w wyrazie,
- Odtwarzanie z pamięci uprzednio widzianych wzorów i liter,
- Ćwiczenia orientacji przestrzennej,
- Odczytywanie wyrazów z tablicy sylabowej,
- Uzupełnianie liter w wyrazie,
- Wyszukiwanie i skreślanie liter,
- Odgadywanie liter.

Ćwiczenia sprawności manualnej

- Pisanie po "śladzie",
- Wykonywanie kształtu liter i cyfr z wykorzystaniem metody "DOBREGO STARTU",
- Drukowanie liter za pomocą stempli,
- Lepienie z plasteliny, modeliny, gliny,
- Wycinanie liter i cyfr z makulatury,
- Obrysowywanie konturów, malowanie,
- Kopiowanie całych wyrazów i zdań,
- Pisanie liter drukowanych, a obok pisanych.

Ćwiczenia zmierzające do wytworzenia związków wzrokowo - słuchowych i słuchowo-wzrokowych na materiale sylabowym

- Odczytywanie sylab,
- Rozpoznawanie wzrokowych obrazów sylab wypowiedzianych głośno przez nauczyciela,
- Rozpoznawanie wzrokowych obrazów sylab składających się na dwusylabowe słowa wypowiedziane głośno przez nauczyciela,
- Zestawienie sylab za pomocą zegara sylabowego,
- Loteryjki obrazkowo- sylabowe.

Ćwiczenia w czytaniu

- Wykorzystując wykonane pomoce do ćwiczeń w pisaniu, takie jak: kartoniki z sylabami, wyrazami, zdaniami na ogół polecam uczniom odczytywać sylaby, łączyć je w wyrazy, a te z kolei w zdania.
- Dzieciom, które nie mają trudności z odczytaniem sylab, polecam czytanie w tzw. "okienku" lub "z ramką"
- W dalszym etapie ćwiczeń w czytaniu polecam, aby dziecko czytało z jednoczesnym zakreślaniem "łuków" pod sylabami.
- Dobre efekty daje równoczesne czytanie z dzieckiem jednego i tego samego tekstu. Po czytaniu równoczesnym polecam, aby dziecko ten sam tekst przeczytało samodzielnie. Stosuję również tzw. czytanie selektywne, które polega na odczytywaniu przez dziecko tylko jednej litery w wyrazie, potem tylko jednej sylaby, wyrazów z tekstu zawierających określony element.

Ćwiczenia w pisaniu

- Kreślenie w liniaturze różnych linii i figur literopodobnych,
- Układanie i pisanie wyrazów ze znanych liter,
- Pisanie liter i wyrazów z uwzględnieniem poprawnego odtwarzania kształtów i ich połączeń,
- Przepisywanie wyrazów i krótkich tekstów.

Ćwiczenia w mówieniu

- Przygotowanie uczniów do komunikatywnego i poprawnego mówienia poprzez słuchanie wypowiedzi,

- Prowadzenie rozmów na podstawie bliskich dzieciom wydarzeń z życia, lektury, ilustracji,
- Ćwiczenia formy wypowiedzi ustnej na podstawie historyjek obrazkowych,
- Bogacenie słownika czynnego w oparciu o wycieczkę, obserwację środowiska.

Spodziewane efekty podjętych działań

Uczeń:

- Usprawni analizę i syntezę wzrokową,
- Utrwali strukturę graficzną liter,
- Utrwali wzrokowy obraz sylaby,
- Ćwiczy funkcję słuchową,
- Utrwalani głoski,
- Ćwiczy syntezę słuchową wyrazów i zdań,
- Usprawni naukę czytania i pisania,
- Ćwiczy funkcję słuchową i wzrokową,
- Usprawni sprawności manualnej,
- Wytwarza związki wzrokowo- słuchowe i słuchowo wzrokowe,
- Ćwiczy czytanie, pisanie i mówienie.

Nauczyciel:

- Usprawnia zaburzone funkcje,
- Zachęca do samodzielnej pracy,
- Stosuje nowoczesne metody pracy,
- Stwarza dobry klimat zajęć,
- Pobudza do działania.

Rodzice:

- Dobra współpraca z nauczycielem ,
- Praca z dzieckiem w domu na przygotowanych ćwiczeniach przez nauczyciela,
- Pozytywne efekty pracy.

Szkoła:

- Mniejsza liczba uczniów z trudnościami w nauce,
- Promowanie uczniów do następnej klasy.

Klasa II

Ćwiczenia usprawniające analizę i syntezę wzrokową

- Układanie całości obrazka z jego części,
- Różnicowanie obrazków: identyfikowanie, porównywanie, dobieranie parami, wyszukiwanie różnic, rozpoznawanie przedmiotów na obrazku,
- Wykorzystywanie puzzli tematycznych.

Ćwiczenia usprawniające pamięć wzrokową

- Układanie z pamięci wzorów,
- Analiza ilustracji i wyliczanie przedmiotów,
- Spostrzeganie zmian w układzie przedmiotów,
- Klasyfikowanie przedmiotów, Układanie historyjek obrazkowych.

Ćwiczenia usprawniające koordynację wzrokowo-ruchową

- Uzupełnianie obrazków przez dorysowywanie brakujących części,
- Śledzenie przedmiotów o ruch wahadłowym.

Ćwiczenia wzrokowe utrwalające strukturę graficzną wyrazów i zdań

- Przekształcanie wyrazu jednosylabowego w dwusylabowy,
- Łączenie sylab, tworzenie wyrazów wielosylabowych,
- Przekształcanie sylab i wyrazów,
- Podział, cięcie zdań na wyrazy i ich składnie,
- Tworzenie nowych zdań,
- Uzupełnienie wyrazów, zdań obrazkami,
- Układanie zdań z rozsypanek wyrazowych.

Ćwiczenia usprawniające funkcje słuchowe

- Podział zdania na wyrazy,
- Rytmiczne powtarzanie wyrazów, zdań za nauczycielem,
- Wyklaskiwanie sylab, wyrazów w zdaniach.

Ćwiczenia w analizie i syntezie słuchowo-wzrokowej

- Całościowe ujmowanie sylaby,
- Praca z wykorzystaniem rozsypanek i historyjek sylabowych,

- Scalanie wyrazów w zdania, czytanie.

Ćwiczenia przy opracowaniu zmiękczeń

- Utrwalanie wyrazów ze zmiękczeniami przez "i",
- Różnicowanie: ś-si, ć-ci, dz- dź, dz-dzi, ź-zi, ń-ni.

Ćwiczenia w pisowni dwuznaków

- Tworzenie wyrazów z dwuznakami: na początku, na końcu i w środku wyrazu.

Trening w czytaniu

- Odczytywanie ułożonych z rozsypanek wyrazów, zdań, krótkich testów,
- Propagowanie akcji "CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM".

Ćwiczenia w mówieniu

- Wypowiadanie się na tematy przeczytanych lektur,
- Zwracanie uwagi na stosowanie pauz, tempa, siły głosu i odpowiedniej intonacji,
- Prowadzenie rozmów na podstawie bliskich dzieciom wydarzeń z życia, obrazków i ilustracji.

Gramatyka i ortografia

- Ćwiczenia w praktycznym zastosowaniu alfabetu,
- Umiejętności korzystania z encyklopedii i słowników.

Spodziewane efekty podjętych działań

Uczeń:

- Usprawni analizę i syntezę wzrokową,
- Usprawni pamięć wzrokową,
- Usprawni koordynację wzrokowo-ruchową
- Utrwala strukturę graficzną wyrazów i zdania,
- Usprawnia funkcję słuchową,
- Ćwiczy analizę i syntezę słuchowo-wzrokowo-kinestetyczną,
- Ćwiczy opanowanie zmiękczeń
- Ćwiczy pisownię dwuznaków,
- Usprawnia technikę czytania,

- Ćwiczy słownik czynny ,
- Ćwiczy ortografię i gramatykę.

Nauczyciel:

- Usprawnia zaburzone funkcje,
- Zachęca do samodzielnej pracy,
- Usprawnia technikę czytania,
- Stosuje niekonwencjonalne metody pracy,
- Stwarza dobry klimat zajęć,
- Pobudza do działania.

Rodzice:

- Dobra współpraca z nauczycielem terapeutą ,
- Praca z dzieckiem w domu na przygotowanych ćwiczeniach przez nauczyciela,
- Pozytywne efekty pracy,
- Udział w spotkaniach, prelekcjach na temat: "Trudności ucznia w czytaniu i pisaniu".

Szkoła:

- Zmniejsza liczbę uczniów z trudnościami w nauce,
- Promocja uczniów do następnej klasy,
- Współpraca z rodzicami,
- Wdraża program własny.

Klasa III

Zaburzenia analizy i syntezy wzrokowej utrwalenie wzrokowego obrazu struktury zdań

- Dobieranie zdania do danego obrazka,
- Podział, cięcie zdań na wyrazy,
- Tworzenie zdania z rozsypanek wyrazowych jako:
 - Podpis do ilustracji,
 - Uzupełnianie zdań obrazkami,
 - Uzupełnianie luk w zdaniach,
 - Komponowanie tekstu w oparciu o ilustrację,
 - Tworzenie tekstu z rozsypanki wyrazowej,

Zaburzenia analizy i syntezy słuchowej

- Tworzenie wyrazów przez dopowiadanie sylab,
- Porównywanie wyrazów krótkich z długimi,
- Podział wyrazów na sylaby, liczenie sylab,
- Podział zdania na wyrazy, liczenie wyrazów,
- Ćwiczenia wymowy.

Analiza i synteza słuchowa głosek specyficznych dla języka polskiego

- Różnicowanie głosek podobnych dźwiękowo (dźwięcznych i bezdźwięcznych),
- Różnicowanie słuchowe wyrazów poprzez wymawianie wyrazów z parami określonych głosek,
- Wskazywanie na różnicę w wymawianiu wyrazów.

Ćwiczenia w analizie i syntezie słuchowo-wzrokowej zdań

- Wyróżnianie w zdaniach poszczególnych wyrazów, liczenie ich, scalanie wyrazów w zdania, zastosowanie loteryjek wyrazowych, nauka wierszyków, przepisywanie i pisanie z pamięci,
- Ćwiczenia przy opracowaniu zmiękczeń:
 - Tworzenie sylab poprzez połączenie samogłoski zmiękczonej "i" z samogłoską,
 - Utrwalenie wyrazów ze zmiękczeniami,

- Zmiękczenia wyrazów przez kreskę,
- Różnicowanie i-j,
- Pisownia "i" i "j" po spółgłoskach,
- Ćwiczenia przy opanowywaniu dwuznaków
 - tworzenie sylab otwartych,
- Ćwiczenia na utratę dźwięczności:
 - Wysłuchiwanie utraty dźwięczności na końcu wyrazu i w środku
 - Zmiana na liczbę mnogą

Trening w czytaniu

- Odczytywanie tekstów ułożonych z rozsypanek wyrazowych,
- Rozpoznawanie danych wyrazów i zdań w tekście
- Ćwiczenia wdrażające do czytania cichego ze zrozumieniem.

Ćwiczenia usprawniające analizator kinestetyczno-ruchowy

- Kształtowanie płynności i precyzji ruchów ręki:
 - Malowanie pędzlem lub patykiem wzorów,
 - Rysowanie wybranych kompozycji,
 - Kropkowanie, wydzieranie.

Spodziewane efekty podjętych działań

Uczeń:

- Ćwiczy analizę i syntezę wzrokową,
- Utrwala wzrokowy obraz struktury zdań,
- Usprawni analizę i syntezę słuchową
- Usprawni analizę i syntezę słuchową głosek specyficznych dla języka polskiego,
- Ćwiczy analizę i syntezę słuchowo- wzrokową zdań ,
- Usprawnia funkcję słuchową,
- Ćwiczy analizę i syntezę słuchowo-wzrokowej
- Ćwiczy opanowanie zmiękczeń
- Ćwiczy analizator kinestetyczno-ruchowy
- Usprawnia technikę czytania,
- Ćwiczy słownik czynny,
- Ćwiczy ortografię i gramatykę,

- Ćwiczy orientację przestrzenną i kierunkową oraz orientację w schemacie własnego ciała.

Nauczyciel:

- Usprawnia zaburzone funkcje,
- Zachęca do samodzielnej pracy,
- Usprawnia technikę czytania,
- Stosuje niekonwencjonalne metody pracy,
- Stwarza dobry klimat zajęć,
- Pobudza do działania,

Rodzice:

- Dobra współpraca z nauczycielem ,
- Praca z dzieckiem w domu na przygotowanych ćwiczeniach przez nauczyciela,
- Pozytywne efekty pracy,
- Udział w spotkaniach, prelekcjach na temat: "Trudności ucznia w czytaniu i pisaniu"

Szkoła:

- Mniejsza liczba uczniów z trudnościami w nauce,
- Promocja uczniów do następnej klasy.